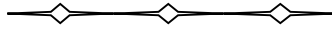

สรุปภาพรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงานไว้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ รวม 6 พระองค์ ดังนี้

- 1.1 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
- 1.2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 1.3 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- 1.4 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- 1.5 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 1.6 สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีฯ

2. กรอบระยะเวลา

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยกำหนดกรอบระยะเวลารวบรวมข้อมูลช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2495 จนถึง ณ เดือนกรกฎาคม 2565 ที่ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริไปแล้ว

3. ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การรวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในครั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้กำหนดที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จาก 3 แหล่ง ดังนี้

- 3.1 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้พระราชทานพระราชดำริโดยตรง
- 3.2 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดจากการที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ
- 3.3 เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่หน่วยงานได้กราบบังคมทูลรายงานและ/หรือขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเรียบร้อยแล้ว

4. การแบ่งประเภทโครงการ

สำนักงาน กปร. ได้แบ่งประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

- 4.1 โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
- 4.2 โครงการพัฒนาด้านการเกษตร
- 4.3 โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
- 4.4 โครงการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ
- 4.5 โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข
- 4.6 โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร
- 4.7 โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา
- 4.8 โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ และอื่นๆ

5. การรวบรวมข้อมูลแบ่งพื้นที่ออกเป็น ดังนี้

5.1 ภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน นครสวรรค์ พะเยาแพร่ เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี

5.2 ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวน 26 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ระยอง ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สระแก้ว สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

5.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี

5.4 ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี

5.5 ไม่ระบุภาค คือ โครงการที่ดำเนินงานในลักษณะเดียวกันโดยทำในหลายพื้นที่ หรือดำเนินโครงการในพื้นที่ต่างประเทศ

6. แหล่งข้อมูล

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมข้อมูลจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 28 หน่วยงาน ประกอบด้วย

- แหล่งข้อมูลหลัก มาจาก 7 หน่วยงาน ดังนี้
 - สำนักงาน กปร.
 - มูลนิธิชัยพัฒนา
 - กรมชลประทาน
 - จังหวัด
 - กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
 - หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งข้อมูลจากส่วนราชการต่าง ๆ จำนวน 23 หน่วยงาน สำหรับใช้ในการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไม่รวมถึงโครงการเฉลิมพระเกียรติของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ และดำเนินงานเพื่อทำตามแนวพระราชดำริ

7. หลักในการนับจำนวนโครงการ

7.1 โครงการที่ดำเนินการภายใต้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับเป็น 1 โครงการ

7.2 อ่างเก็บน้ำหรือฝายพร้อมระบบส่งน้ำ นับเป็น 1 โครงการ

7.3 โครงการขนาดใหญ่ด้านแหล่งน้ำ ถ้ามีโครงการย่อยให้นับแยกโครงการย่อยเป็น 1 โครงการ ยกเว้น กิจกรรมที่ดำเนินการซ้ำในพื้นที่เดิม เช่น มีการขุดลอกในคลองนั้นแล้ว และมีการขุดลอกคลองนั้นซ้ำอีกครั้ง จะนับเป็น 1 โครงการ

7.4 โครงการในลักษณะบูรณาการ ภายใต้โครงการขนาดใหญ่ นับเป็น 1 โครงการ

7.5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นับเป็น 1 โครงการ (ไม่นับกิจกรรมย่อยในโรงเรียน)

8. สรุปจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ เดือนกรกฎาคม 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,151 โครงการ แยกเป็นภาคและการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามตารางสรุปได้ ดังนี้

การพัฒนาด้าน	ภาค					รวม
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	ไม่ระบุ พื้นที่ ๆ	
1. โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	1,395	542	954	688	2	3,581
2. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร	42	41	31	27	2	143
3. โครงการพัฒนาด้าน สิ่งแวดล้อม	83	46	48	47	7	231
4. โครงการพัฒนาด้าน ส่งเสริมอาชีพ	90	31	132	102	3	358
5. โครงการพัฒนาด้าน สาธารณสุข	15	23	7	9	13	67
6. โครงการพัฒนาด้านคมนาคม /สื่อสาร	25	24	16	22	0	87
7. โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการ สังคม/การศึกษา	199	80	57	58	7	401
8. โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ /อื่น ๆ	111	68	50	41	13	283
รวม	1,960	855	1,295	994	47	5,151

ที่มา: สำนักงาน กปร.

กรกฎาคม 2565

ทั้งนี้ สามารถแยกประเภทการพัฒนาของแต่ละจังหวัดในแต่ละภาคได้ ดังนี้

พื้นที่ภาคเหนือ ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2506 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวน 1,960 โครงการ

ตาราง แสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่นๆ	
กำแพงเพชร	34	1	0	0	0	0	3	2	40
เชียงราย	123	5	10	3	0	4	41	9	195
เชียงใหม่	480	9	24	33	1	13	59	39	658
ตาก	73	0	13	2	2	2	27	8	127
น่าน	116	4	5	13	8	1	19	14	180
นครสวรรค์	13	1	1	0	0	0	2	4	21
พะเยา	56	3	3	1	0	0	1	5	69
แพร่	54	1	2	0	0	1	0	0	58
เพชรบูรณ์	35	2	2	0	0	1	4	1	45
พิจิตร	3	1	0	0	0	0	0	0	4
พิษณุโลก	29	5	2	3	0	1	7	5	52
แม่ฮ่องสอน	114	3	12	24	0	2	25	9	189
ลำปาง	129	1	3	2	0	0	0	2	137
ลำพูน	68	4	2	0	2	0	0	2	78
สุโขทัย	30	0	0	0	0	0	1	0	31
อุตรดิตถ์	29	0	4	9	2	0	10	10	64
อุทัยธานี	9	2	0	0	0	0	0	1	12
รวม	1395	42	83	90	15	25	199	111	1960

□ พื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2498 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวน 855 โครงการ

ตาราง แสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่นๆ	
กรุงเทพฯ	13	1	2	0	10	12	15	2	55
กาญจนบุรี	50	1	2	3	1	0	11	5	73
จันทบุรี	24	1	3	1	2	1	7	6	45
ฉะเชิงเทรา	23	1	0	0	0	1	3	1	29
ชลบุรี	21	0	2	0	0	0	0	9	32
ชัยนาท	1	4	0	0	0	0	0	0	5
ตราด	7	0	0	0	0	0	2	1	10
นครนายก	21	5	2	1	0	1	0	6	36
นครปฐม	1	0	0	0	0	1	7	2	11
นนทบุรี	1	0	0	0	2	0	0	0	3
ปทุมธานี	2	1	0	0	0	0	0	2	5
ประจวบคีรีขันธ์	69	1	8	7	0	4	14	2	105
ปราจีนบุรี	13	2	9	1	0	0	1	5	31
พระนครศรีอยุธยา	11	4	0	4	1	0	3	3	26
เพชรบุรี	80	6	9	5	0	0	2	3	105
ราชบุรี	41	3	2	1	0	1	2	4	54
ระยอง	11	0	1	0	0	0	0	3	15
ลพบุรี	28	2	1	0	0	0	0	1	32
สมุทรปราการ	6	0	2	0	7	2	2	1	20
สมุทรสงคราม	3	0	1	2	0	0	0	2	8
สมุทรสาคร	2	2	0	0	0	0	0	0	4
สระบุรี	15	3	0	0	0	0	1	1	20
สระแก้ว	83	2	1	2	0	1	10	6	105
สิงห์บุรี	2	0	0	1	0	0	0	0	3
สุพรรณบุรี	11	1	1	0	0	0	0	0	13
อ่างทอง	3	1	0	3	0	0	0	3	10
รวม	542	41	46	31	23	24	80	68	855

□ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2506 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,295 โครงการ

ตาราง แสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่นๆ	
กาฬสินธุ์	35	0	1	5	0	0	0	2	43
ขอนแก่น	65	6	2	8	0	0	0	1	82
ชัยภูมิ	40	1	2	1	0	0	0	2	46
นครพนม	83	2	0	18	7	1	0	3	114
นครราชสีมา	44	3	3	2	0	1	0	2	55
บึงกาฬ	19	1	1	2	0	0	4	0	27
บุรีรัมย์	79	10	2	14	0	0	10	9	124
มหาสารคาม	14	0	0	5	0	0	0	0	19
มุกดาหาร	56	1	5	8	0	0	1	1	72
ยโสธร	12	1	0	2	0	0	1	1	17
ร้อยเอ็ด	24	0	2	4	0	0	0	2	32
เลย	30	1	6	9	0	1	8	0	55
ศรีสะเกษ	41	0	2	8	0	0	3	5	59
สกลนคร	243	0	12	27	0	9	3	8	302
สุรินทร์	39	1	4	3	0	1	6	7	61
หนองคาย	7	0	2	0	0	0	0	1	10
หนองบัวลำภู	22	0	0	1	0	0	0	0	23
อำนาจเจริญ	10	0	0	1	0	0	1	0	12
อุดรธานี	48	4	3	5	0	0	8	2	70
อุบลราชธานี	43	0	1	9	0	3	12	4	72
รวม	954	31	48	132	7	16	57	50	1,295

□ **พื้นที่ภาคใต้** ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2517 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 994 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตาราง แสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคใต้

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้าน แหล่งน้ำ	ด้าน การเกษตร	ด้าน สิ่งแวดล้อม	ด้านการ ส่งเสริม อาชีพ	ด้าน สาธารณสุข	ด้าน คมนาคม/ สื่อสาร	ด้าน สวัสดิการ สังคม/ การศึกษา	ด้าน บูรณา การ/อื่นๆ	
กระบี่	9	0	2	1	0	0	0	5	17
ชุมพร	47	0	1	0	0	1	6	5	60
ตรัง	24	0	0	0	0	1	3	0	28
นครศรีฯ	57	1	5	2	0	0	4	5	74
นราธิวาส	297	15	11	48	2	7	11	11	402
ปัตตานี	52	2	1	27	1	4	4	5	96
พังงา	10	3	8	1	1	0	0	0	23
พัทลุง	31	1	0	5	0	0	1	3	41
ภูเก็ต	1	0	11	1	1	1	0	0	15
ยะลา	68	2	3	7	1	4	6	1	92
ระนอง	10	1	0	2	3	0	1	0	17
สงขลา	44	2	3	4	0	1	13	5	72
สตูล	12	0	2	1	0	0	5	0	20
สุราษฎร์ธานี	26	0	0	3	0	3	4	1	37
รวม	688	27	47	102	9	22	58	41	994

ไม่ระบุพื้นที่หรือหลายพื้นที่หรือต่างประเทศ ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2517 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 47 โครงการสรุปได้ดังนี้

ตาราง แสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ไม่ระบุจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่นๆ	
ไม่ระบุจังหวัด	2	2	7	3	13	0	7	13	47